

DIFTERIJA

Lipīga un dzīvībai bīstama infekcijas slimība, ko izraisa difterijas baktērija (*Corynebacterium diphtheriae*).

Difterijai raksturīgi plēvveidīgi aplikumi uz mandeļu, rīkles, balsenes (saucamā „**kakla aizaugšana**”) un/vai deguna gļotādas vai ādas.

Ja cilvēks savlaicīgi nevēršas pēc medicīniskās palīdzības vai specifiskā slimības ārstēšana tiek uzsākta pārāk vēlu, **difterija rada nopietnas veselības problēmas, invaliditāti, bet smagākos gadījumos saslīmšana var beigties ar nāvi.**

Kurš var saslimt ar difteriju?

- Pret difteriju **nevakcinēti cilvēki**, no kuriem visuzņēmīgākie ir **bērni** vecumā līdz 10 gadiem.
- Cilvēki, kuri **nav saņēmuši pilnu vakcinācijas kursu** atbilstoši vecumam.
- **Pieaugušie, kuriem kopš pēdējās potēšanās** pagājuši vairāk nekā 10 gadi.

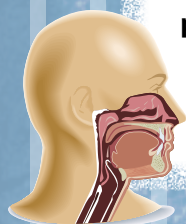
Kā var inficēties ar difteriju?

Visbiežāk ar difterijas nūjiņu tiek inficēti elpceļi. **Slimība izplatās pa gaisu ar siekalu pilieniem**, inficētajai personai runājot, klepojot vai šķaudot. Vesels cilvēks ar difteriju inficējas, ieelpojot gaisu, kas satur šos pilienus.

Inficēties ir iespējams arī, saskaroties ar **inficētās personas iepriekš lietotiem priekšmetiem** vai nonākot **tiešā kontaktā** ar inficēto personu (piem., skūpstoties vai ar rokām, uz kurām atrodas difterijas izraisītājs, aizskarot muti/degunu).

Infekcijas avots var būt arī vesels cilvēks, kurš neslimo ar difteriju, bet pats to nezinot, ir **difterijas baktērijas nēsātājs**.

Ar difteriju iespējams inficēties jebkur – **sabiedriskajā transportā, darbā, izglītības iestādē, saviesīgos un izklaides pasākumos u.tml.**

Kādi ir difterijas simptomi (pazīmes)?

Difterijas simptomi parasti parādās 2 – 5 dienas pēc inficēšanās.

Simptomi:

- paaugstināta ķermeņa **temperatūra** - virs 38° C;
- **kakla sāpes, apsārtums, tūska, rīšanas grūtības**;
- nespēks;
- **uz mandelēm** parādās **netīri pelēks aplikums**, kas var izplatīties pa visu rīkli. Aplikums ir biezs, ādai līdzīgs, bāli pelēcīgā krāsā;
- maziem bērniem aplikums var sākties no balsenes, šādā gadījumā rodas klepus, balss aizsmakums un apgrūtināta elpošana;
- galvassāpes un apetītes zudums.

Kādas var būt difterijas komplikācijas un sekas?

- Elpceļu nosprostošanās, kas noris ar smagu elpas trūkumu un kā rezultātā iespējama nosmakšana.
- Sirds bojājums jeb miokardīts.
- Toksisks nervu sistēmas bojājums - aukslēju un rīkles muskuļu daļēja paralīze, orgāna funkcijas pavājināšanās, kas izpaužas kā rīšanas traucējumi.
- Roku un kāju jušanas traucējumi, nepilna paralīze.
- Nieru bojājums, kas var radīt nieru funkcionālus traucējumus.
- Acu darbības traucējumi.

Difterija ir īpaši smaga slimība gadījumos, kad cilvēkam nav imunitātes pret to. Šādos gadījumos difterija var radīt invaliditāti un pat beigties ar pacienta nāvi.

Vienlaicīgi ar citiem slimības simptomiem mikroorganismu izdalītie toksīni uzsūcas asinīs un ar asins plūsmu izplatās pa visu organismu.

Tie iedarbojas toksiski uz:

- sirds muskuli, radot muskuļu iekaisumu jeb miokardītu;
- nervu sistēmu, bojājot nervu šķiedras;
- nieru, aknu un virsnieru audiem, radot to bojāeju jeb nekrozi.

Kā nenaslimt?

Vislabākā aizsardzība pret saslimšanu ar difteriju ir **savlaicīga un regulāra vakcinācija**.

Bērniem, atbilstoši Vakcinācijas kalendāram, **vakcināciju** pret difteriju **veic 2 mēnešu, 4 mēnešu, 6 mēnešu vecumā** (pamatvakcinācija) un **balstvakcinācijas 12 - 15 mēnešu vecumā, bet pēc tam – 7 un 14 gadu vecumā**.

Imunitāte pret difteriju nesaglabājas visu mūžu, tā pakāpeniski samazinās, tāpēc **pieaugušajiem ik pēc 10 gadiem ir nepieciešams veikt balstvakcināciju**. Iedzīvotājiem, kuri ietverti difterijas riska grupā (intensīvi kontaktējas ar cilvēkiem), vakcinācija jāveic biežāk – ik pēc 5 gadiem.

Regulāra balstvakcinācija jāveic arī cilvēkiem, kuri jau ir slimojuši ar difteriju, jo pēc difterijas pārslimošanas neveidojas pilnvērtīga imunitāte.

Kā ārstē difteriju?

Ja cilvēkam konstatētas jebkuras difterijai raksturīgās pazīmes, viņš nekavējoties ir jāievieto slimnīcā, jāizolē un jāuzsāk specifiskā ārstēšana!

Difteriju **ārstē ar antibiotikām** un pacientam tiek **ievadīts pretdifterijas antitoksiskais serums**.

Ārstēšanās var ilgt no nedēļas līdz pāris mēnešiem. Tas atkarīgs no slimības formas, kliniskās norises smaguma, kas ir saistīts ar pacienta sākotnējo imunitātes līmeni un organisma aizsargspējām.

Lai novērstu nopietnu komplikāciju attīstību, difterijas **ārstēšana jāuzsāk pēc iespējas ātrāk**. Jo ātrāk uzsākta difterijas ārstēšana, jo lielāka iespējamība pilnībā izārstēties.

Cilvēkam, kurš pret difteriju nav potēts, jāsaņem pilns potēšanās kurss - trīs potes pamatvakcinācijai:

1. deva;
2. deva pēc **pusotra mēneša**;
3. deva pēc **sešiem mēnešiem**.

Pēc tam **jāveic balstvakcinācija katrus 10 gadus vai 5 gadus, ja esi riska grupā**.

Atceries! Neviens vakcīna 100% nepasargā no saslimšanas. Ļoti reti saslimst arī vakcinētie, taču šajā gadījumā slimība noris vieglā formā, ar angīnai līdzīgām pazīmēm – rīklesgala apsārtumu, sāpēm kaklā. Šādi slimnieki izveseļojas ātri, un viņiem nav komplikāciju.

Vakcināciju pret difteriju **BEZ MAKSAS** var saņemt jebkurš pie sava ģimenes ārsta vai ārsta norādītā Vakcinācijas kabinetā.

Svarīgi atcerēties

Ja Tu vai Tavi tuvinieki ir vecuma grupā **virs 25 gadiem un pēdējo 10 gadu laikā nav vakcinējušies pret difteriju** – dodieties pie sava ģimenes ārsta **NEKAVĒJOTIES** un vakcinējieties! Vakcīna ir valsts apmaksāta un iedzīvotājiem tā ir **BEZ MAKSAS!**

Apskati savu, savu bērnu un citu ģimenes locekļu potēšanas pases. **Atzīmē** kalendārā, **kad katram no jums ir jāsaņem nākamā pote** pret difteriju.

Ja esi saslimis ar difteriju, visām personām, kuras kontaktējušās ar Tevi, ir **jāveic bakterioloģiskā pārbaude** un nedēļu ilgi jānovēro veselības stāvoklis.

Ja ārsta padoms nepieciešams ārpus Tava ģimenes ārsta darba laika, zvani uz Ģimenes ārstu konsultatīvo tālruni – 66016001.

Tālruņa darba laiks: darba dienās no plkst. 17.00 līdz 8.00, bet brīvdienās un svētku dienās – visu diennakti.

Plašāku informāciju par infekcijas slimībām, vakcināciju un profilaksi meklē www.spkc.gov.lv, kā arī pie sava ģimenes ārsta.

